

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Vitæ S. Ferdinandi, Regis Castellæ Et Legionis, Ejus
Nominis Tertii**

Papebrochius, Daniel

Antverpiæ, 1684

VIII. Cordubense suburbium intercipitur: urbs ipsa obsidetur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42333

CAPUT VIII.

*Cordubense suburbium intercipitur, urbs deinde ipsa
obsidetur.*

82

a

An. 1235.

QUINQUE annis a post patris sui Alphonfi mortem, jam bene stabilitus in regno suo Legionensi strenuus Rex Ferdinandus, captaque Ubeda gloriosior, anno MCCXXXV obsedit Cordubam, civitatem Regiam, unamque ex præcipuis Andaluziæ, idque hac ratione. Cum Ferdinandus Regnum Legionense visitando obiret, administrans justitiam & curans publicum commodum populorum; contigit eum venire in oppidum Benavente, eo ipso tempore, quo Christiani Mauris vicini equites ac pedites, cum velitibus ac veteranis, convenerunt in Andujar quod Christianorum erat. Factaque in regnum Cordubense excursione, intercepta spolia quæ retulerunt, etiam adduxerunt Mauros aliquot; ex quibus intellectum est, gentem istam Cordubæ perquam securam agere, neglectis vigiliis custodiisque, eo quod à Christianis nihil sibi crederent formidandum. Offerebant autem illi se parandam eis viam, designaruntque modum quo capi suburbium unum posset, Arabice Axarquia *b* nuncupatum, de quo facile convenit, quia credebatur per illud posse obtineri civitas, sicut & factum est.

Maurois captivis suggestantibus.

b

83 Tum deliberatum est, quæ ratione disponentur omnia, ad executioni mandandum adeo salutare consilium; paratæque sunt scalæ & omnis alius necessarius apparatus. Visum deinde est occupandam noctem aliquam obscuram & pluviam, qualem cito promittebat mensis, qui tum currebat, Januarius. Rebus sic compositis, omnium certiores fecerunt Petrum Ruyz Tabur, & Martinum Ruyz de Argote, miseruntque Marros, ut id de quo conventum erat indicerent.

indicaretur D. Petro Ruyz, & D. Alvaro Perez fratri ^{persuasi}
 ejus; significantes quod pro tali, quam nominabant, ^{suburbium}
 nocte cuncta habebant ordinata; adessent illi cum ^{tentate}
 iusta militum numero in succursum. Dum nuntius ^{Christianis}
 excurrit Martos, ipsi quantas potuerunt copias ag-
 gregarunt, & in eam qua condictum erat noctem
 scelas suas expediverunt, ac minimo strepitu subie-
 runt usque ad pedem antemuralium; maceriamque
 circumeuntes, auscultabant solícite an in turribus
 & antemuralibus vigiliæ agerentur; inveneruntque
 mutire neminem, sed omnes alto sopore teneri, ple-
 numque mediæ noctis silentium servari.

84 Cunctis autem probe exploratis, suoque con-
 silio favere judicatis, locuti sunt cum quibusdam il-
 lic repertis Christianis, quid agendum esse putarent.
 Respondit autem iis Dominicus qui viam monstra-
 verat. Domini mei, suaserim ego, ut bene facientes ^{hiberna no-}
 signum Cruois, commendemus nos Deo vero & glo- ^{ctis silentio}
 riosissimæ Virgini matri ejus benedictæ sanctoque ^{accidit.}
 Apostolo Jacobo, & sic viribus omnibus connita-
 mur hoc opus effectui dare; ideo enim huc venimus,
 fidentes Deo ejusque benedictæ Matri quod nos ju-
 vabit, quia agitur de ejus servitio & honore atque
 exaltatione sanctæ fidei ejus. Quod si nequeamus ja-
 cere sparteas hasce scelas, utamur ligneis, atque per
 eas conemur ascendere. Primi autem ascendant qui
 melius è nobis callent Arabicam linguam & gentis
 more vestiti sunt, ut occursuri forsitan eis Mauri suos
 esse credant, neque agnoscant qui sint. Qui autem
 sic ascenderit, satagant primam turrim occupare,
 donec ascenderit multitudo reliqua.

85 Placuit omnibus Dominici consilium, ipsum-
 que executioni mandantes experti sunt tres ligneas ^{turrim unã}
 scelas: cumque has nimium curtas esse viderent, alias ^{inobservati}
 aliis adnectentes applicuerunt ad primam turrim. ^{occupant,}
 Ascenderunt ergo priores Alvarus Colodro & Bene-
 dictus de Baños, quia hi accuratius callebant idioma
 Arabi-

Arabicum : secuti que sunt alii quotquot vestibus ac mitris Mauricis induebantur : ceperuntque turrim quæ usque in hodiernum diem nomen habet Alvari Colodro. Hic quatuor Mauros sopitos invenerunt, quorum unus ex illis erat qui cum Christianis ad hoc negotium conspirant, in ea quam supra dixi excursionem capti, & tentandæ rei auctores primi. Cum ergo accedentes ad turrim Christianos interrogarent Mauri, quinam essent & quid quærerent, responderunt Arabice se esse inspectores vigiliarum.

86 Tum Maurus, quem dixi è conspiratis fuisse, Alvarum Colodrum ex voce agnoscens, apprehendit manum ejus, atque in aurem clam dixit : Ego ex eis sum quos nosti ; cura ut hos qui mecum sunt occidas, & ego vos juvabo. Tunc Christiani manus in ipsos miserunt, oribusque obstructis dejecerunt ex turri, ubi mox ab aliis mactati sunt ; cœperuntque Christiani ceteri confestim ascendere : cumque jam pro parte majori ascendissent in turrim istam, progressi sunt per murum, & sigillatim occuparunt turres omnes, usque ad portam ducentem Martos, qua ipsa etiam sunt potiti. Jam illucescebat aurora, & Christiani, omnes quas dixi turres ipsamque portam habentes in potestate, aperuerunt illam, atque intro miserunt Petrum Ruyz Tabur cum suo equitatu. Mauri autem ut viderunt suburbium totum, quod Axarquia dicunt, Christianorum esse ; coacti fuerunt dimissis domibus suis confugere ad civitatem, cum modico eo quod quisque auferre potuerat fortunarum suarum, quorum ingens strages facta est a Christianis, usque dum civitati sese inclusissent.

87 Hoc facto Christiani firmiter sepierunt omnes plateas suburbii, excepta principali atque directa, per quam insequabantur fugitivos. Mauri vero, postquam in civitatem intulerunt quidquid rerum suarum salvare quiverant, eruperunt contra Christianos, cum eis que cœperunt pugnare ; aliis interim

*ac deinde
ceteras cum
porta:*

*admissaque
focis potiti
loco,*

ex urbis mœnibus sagittas jacentibus & petras, tanta cum rabie & contumacia, ut victores tertium coacti fuerint usque ad murum recedere. Videntes ergo tam acriter se urgeri à Maurorum multitudine, inuito consilio duos viros emiserunt, alterum ad Regem Ferdinandum Dominum suum; alterum ad D. Alvarum Perez, qui in Martos habitabat, eratque ex nobilioribus ac potentioribus regni Castellæ; & ad quemdam Equitem, Ordonium Alvarez nuncupatum; huic autem posteriori nuntio imperarunt, ut per quæcumque transfret Christianorum Mauris finitimorum loca, propalaret quod actum erat, sicut & fecit. Qui vero ad Regem fuerat missus, diu noctuque accelerans iter, venit in Benavente, offenditque Regem ipso quo ad mensam erat accubiturus tempore, ac genibus flexis epistolam tradidit.

*nuntios ad subsidia petenda expo-
diunt.*

88 Vifa Rex epistola, nec unam quidem horam cunctari voluit; sed illico conscendens equum, cum equitibus centum se dedit in viam, mandans ut subditi ceteri sequerentur (idque per omnes civitates, oppida, & loca munita) atque in confiniis convenirent. Tempestate illa vehementer abundabant aquæ, adeoque intumuerant fluvii, ut cum vado transiri nequirent, Rex non potuerit tam cito quam optabat adesse subsidio suis: clementiori tamen aura reddita, profecutus est iter, valdeque opportune supervenit Christianis. Iter autem quod tenuit fuit hujusmodi. Benavente venit ad Civitatem Roderici, & hinc Alcantaram. Alcantara digressus, transi-
to navi Guadianâ, Metellinum venit, Metellino Magazalam & Bienquerenciam.

*Rex contra
novo advo-
lans*

c

d

89 Bienquerencia Maurorum castrum erat, cui ex ea gente præfectus obtigerat, Eques generosus & valde probus; qui intelligens Regem Ferdinandum tentorium tetendisse in campo prope fontem vicinum castro, exivit ad manus ei deosculandas, adferens ei dono panes, vinum, carnes, & avenam.

*cum solis
30 armatis
eo pervenit,*

Excepit

Excepit hominem Rex per quam humaniter & honorifice, rogavitque ut castrum sibi traderet: quirespondit, Domine, tu modo proficisceris ad Cordubam capiendam, donec autem hoc fueris executus non poterit usui tibi esse hoc castrum; postquam vero urbem ceperis, & hoc & quidquid habeo, me ipsum quoque, tibi in servitium tradam. Hoc autem sicte dicebat & ironice, pro certo habens fore ut numquam Rex Cordubam caperet: quippe qui solum triginta armatos viros secum ducebat, quorum præcipui erant D. Ferdinandus Ruyz, Caputvacca cognominatus; D. Didacus Lopez de Vaya, tunc adhuc Scutifer; Martinus Gonzales de Jamecos, Sancius Lopez de Allos, D. Joannes Arias de Mexia, & alii plures nominatim ab Historia non expressi.

*quo alii ex
variis locis
jam præve-
nerant.*

90 Porro à castro Bienquerenciæ tranfuit Rex ad Duas-germanas & Guadalbazar; hinc vero discedens, relicta ad dextram Corduba, tetendit ad Pontem Alcoleæ; ibique explicuit tabernaculum, cum paucis illis quos post se trahebat Equitibus. Quando autem illuc advenit Rex, jam à diebus aliquot suburbium Axarquiæ ingressus erat Alvarus Perez in auxilium Christianorum, & D. Petrus Ruyz frater ejus, quem Mauri Alastac nominabant, quia simus erat. Similiter ex confiniis omnibus accurrerat eodem magna multitudo tam equitum quam peditum, augebaturque quotidie numerus, mox atque mandatum Regis innotuit, ex tota Castella, Legione & Extremadura, ut Deo Regique præstarent obsequium, ad honorem nominis Christiani fratrumque auxilium. Hi vero ut intellexerunt adventum Regis Ferdinandi Domini sui, dici non potest quanto fuerint repleti gaudio; utpote jam vehementer fatigati, atque in angustiis positi; obliviscentes quidquid passi erant malorum, & novas vires resumentes, ad facinus quod feliciter cœperant, consummandum.

AN

ANNOTATA.

a Obreperat Ms. Latino Ruderici Tulerani vitium, quod & impressæ retinent; & biennium legebatur, pro quinquennio: hoc tamen revera exigunt Era 1268 ab auctore notata in morte Regis Legionensis, & Era 1272 notata in captione Ubedæ; idque non per litteras numerales, sed per verba ad longum descripta: quod mirum est non observatum fuisse ab interprete, pro annis Era Hispanica annos Christi substituente, & hic signanter obsidionem Cordubensem ad annum 1235 referente. Quia vero multo prolixior hic est textus Hispanicus quam Latinus Ruderici; Latini infra post cap. 9 seorsim exhibemus.

b Axaraquia, Ruderico (ut jam vidimus) Exarquia, non tam ambitus debet Latine dici (quamvis ita reddat Rudericus) quam suburbium, cui voci respondet in Chronica Hispanum Arraval. Et hoc ipsum innuere videtur Rudericus cum dicit Christianis promissum ambitum unum: possent enim ac debent plura unius urbis ad precipuas portas suburbia, non plures circumcirca ambitus concipi. Talia autem suburbia notare est in expressione ipsius urbis Tab. 5 lib. 6 Theatri Urbium ad utramque secundum flumen extremitatem, quarum suprema, Orientem versus, Andusarium respicit, & videtur portam ac pontem habuisse Martos ducentem: ibi enim hodieque potantur catarracta cum titulo Molen-

dinum de Martos: hic autem dicuntur victores occupasse portam de Martos, eamque subsidiis ab altera fluminis parte venientibus aperuisse.

c Magna hac itinera sunt & 12 leucarum singula, nec potuerunt uno die nisi citatissimis equis confici; non ducunt autem recta Cordubam, sed multum declinant; fortassis propter commoditatem pontium, istuc magis quam alibi patarorum: qualis si tunc, ut nunc est; fuisset Emerita, non habuisset Rex necesse transire Anam navibus Metellini; nisi forte id factum causa rectoris itineris deinceps tenendi. Locus autem ille hodie Medelim vocatur: extatque liber de Sanctis ibidem passis aut natis auctore Io. Ant. de Figueroa ibidem Archiepiscopo, editus Madriti an. 1650, totus ex novitiis Pseudo-dexteri ac Iuliani & sequacium figmentis consarcinatus; quod ad Sanctos attinet; quod autem ad secularem medii ævi historiam, multa utilia continens.

d Magazela distat Metellino leucis circiter octo, & Magazela tantulmdem fere distat Benalcazar, aliis Belalcazar; quod hic fortassis Bienquerencia dicitur: unde porro Andusarium ire volenti media via occurrit fluviolus, innominatus in tabulis, hic verosimiliter Guadalbazar dicitur; post quem transitus fuerit Batis ad Pontem Alcoleæ, nunc foris est Aldea del rio.